

Vooraf

Tijdens het Algemeen Overleg met uw Kamer op 22 mei 2013 (TK 2012-2013, 25 424, nr. 217) hebben de minister en ik toegezegd meer informatie te geven over verschillende aspecten van het Deltaplan Dementie. Hieraan voldoe ik bij deze.

Het Deltaplan Dementie

Governancestructuur Deltaplan

Het Deltaplan Dementie is juridisch onderbracht in een (netwerk) coöperatie: de Coöperatie Deltaplan Dementie U.A., die op 11 februari 2014 is opgericht. De coöperatie heeft leden, een bestuur en wordt ondersteund door een kleine werkorganisatie. Professor dr. P.L. Meurs, hoogleraar Bestuur van de Gezondheidszorg bij het Instituut Beleid en Management Gezondheidszorg (iBMG) van de Erasmus Universiteit Rotterdam is de voorzitter van het bestuur. De coöperatie heeft geen commercieel doel, maar wordt gezien als een 'multistakeholdersplatform' met als doel het Deltaplan Dementie te verwezenlijken. Van de leden wordt verwacht hieraan bij te dragen en inspanning te leveren. De coöperatie Deltaplan Dementie heeft geen winstoogmerk en keert geen winst uit. De website is te vinden onder www.deltaplandementie.nl

Leden

Met het lidmaatschap onderschrijven partijen de urgentie en doelstelling van het Deltaplan Dementie en verklaren leden zich bereid het plan actief te ondersteunen en ook zelf dementievriendelijk beleid te ontwikkelen door binnen de eigen organisatie structureel aandacht te besteden aan het thema dementie. De leden betalen een jaarlijkse contributie. De contributie bedraagt, afhankelijk van de aard en omvang van de lidorganisatie, voor 2015 € 1.500, € 5.000 of € 10.000. Op 1 juni 2015 hebben 24 partners zich verbonden aan de coöperatie, dit aantal zal verder doorgroeien tot naar verwachting 50 leden aan het einde van dit jaar.

Publiek belang en onafhankelijkheid

Uitvoering van de pijlers van het Deltaplan Dementie vindt plaats door derden. De formele relatie tussen bestuur en uitvoerders wordt per geval vastgelegd, afhankelijk van de specifieke omstandigheden en rekening houdend met eisen van zorgvuldigheid en onafhankelijkheid. Voor de pijler Onderzoek heeft dit invulling gekregen door de uitvoering van het onderzoeks- en innovatieprogramma Memorabel onder te brengen bij ZonMw. De andere pijlers, zorginnovatie en sociale innovatie, zijn volop in ontwikkeling. De implementatie van de Zorgstandaard Dementie vormt hierbij een integraal onderdeel. De Regiegroep Zorgstandaard Dementie heeft op dit punt haar taken overgedragen aan het Deltaplan Dementie.

Onafhankelijkheid van het wetenschappelijk onderzoek

Tijdens het overleg met uw Kamer is ook gesproken over de kwaliteit en de onafhankelijkheid van het wetenschappelijk onderzoek binnen het onderzoeksprogramma Memorabel. ZonMw hanteert een 'Gedragscode Belangenverstremming ZonMw' om te waarborgen dat het besluitvormingsproces objectief verloopt. Deze gedragscode heeft in beginsel betrekking op de advisering en besluitvorming over alle onder verantwoordelijkheid van ZonMw verstrekte onderzoeksmiddelen. ZonMw onderschrijft een aantal gedragscodes voor projecten die subsidie krijgen voor zover deze niet in tegenspraak met wet- en regelgeving zijn. Deze codes zijn onderdeel van de voorwaarden op basis waarvan projecten kunnen worden gehonoreerd.

Pijler 1. Onderzoeksprogramma Memorabel

ZonMw geeft invulling aan het programma Memorabel en de criteria voor honorering van onderzoeksvorstellen. De uitwerking van dit programma resulteert in een oproep voor onderzoeksvorstellen (call). In deze call zitten de criteria verweven waar uw Kamer naar heeft gevraagd. Alle voorstellen worden getoetst op relevantie en kwaliteit en één van de voorwaarden is dat de resultaten van de projecten worden verspreid onder alle betrokken doelgroepen. Daarnaast moeten projecten implementeerbaar zijn, aansluiten bij ontwikkelingen die al reeds ingezet zijn, data dienen te worden aangeleverd aan het nationale register dementie, resultaten dienen beschikbaar te zijn voor het publieke domein en potentiële projectindieners nemen geen zitting in de programmacommissie. De eerste subsidieronde werd gestart in 2013 en had een omvang van

€16 mln. (waarvan ca. 1 mln. beschikbaar gesteld door Alzheimer Nederland en Hersenstichting) gevolgd door twee kleinere rondes van ieder €1,5 mln. in 2014 en 2015. Deelname van private partijen is in het kader van het Topsectorenbeleid gestimuleerd. Dit heeft geresulteerd in ca. €4 mln. aan private bijdragen. Voorts participeert Nederland via Memorabel in het Europese onderzoeksprogramma Joint Programme Neurodegenerative Disease Research (JPND). Vanuit Memorabel wordt hieraan ruim €8 mln. bijgedragen.

Inmiddels zijn er in het kader van Memorabel 22 onderzoeken van start gegaan. Zij hebben een evenwichtige verdeling over de vier onderzoeksthema's, oorsprong en mechanisme van de ziekten, diagnostiek, preventie en behandeling en doelmatige zorg en ondersteuning. Daarnaast zijn in het kader van JPND 13 dementie studies gestart. Voor een overzicht verwijzen we naar de website van ZonMw: <http://www.zonmw.nl/nl/programmas/programma-detail/memorabel/projecten/>

Pijler 2. Verbetering zorgpraktijk dementie

In Nederland leven ruim 260 duizend mensen met dementie. Deze mensen hebben recht op goede zorg, die past bij hun specifieke omstandigheden, wensen, behoeften en de fase van de ziekte. De zorg is erop gericht om patiënten op een veilige en prettige manier zo lang mogelijk thuis kunnen laten wonen. Maar als dat niet meer gaat op een goede en waardige manier in een verpleeghuis of woonvoorziening.

In 2012 is de zorgstandaard dementie ontwikkeld. Deze beschrijft vanuit het perspectief van de dementiepatiënt waaraan goede ondersteuning en hulp moet voldoen. 29 beroepsgroepen hebben hem ondertekend en de zorgstandaard is geautoriseerd door het Kwaliteitsinstituut ZiNL. De zorg verandert, zo ook de dementiezorg. Binnen de dementiezorg cruciale zaken als casemanagement, mantelzorgondersteuning, dagopvang, geïntegreerde zorg moeten een nieuwe bedding vinden.

Om de zorg voor mensen met dementie in de huidige transitie te borgen en verder te verbeteren zijn door het Deltaplan Dementie drie plannen ontwikkeld:

- 1) een praktijk-verbeterprogramma om de zorgstandaard te implementeren en zo de kwaliteit van de zorg verder te optimaliseren tegen de achtergrond van een veranderend stelsel;
- 2) een plan van aanpak voor een nationaal register dementie om kwaliteit van de zorg te kunnen meten én verbeteren;
- 3) een plan om de informatievoorziening aan zowel de patiënt en mantelzorger (zorgportaal) als aan de professionele hulpverlener (kennisplein) te verbeteren en innovaties op het gebied van wonen en e-health te bevorderen.

Dit vraagt om regie. Eén samenhangende aanpak door alle betrokkenen is nodig. Pijler 2 van het Deltaplan Dementie voorziet hierin. Alleen samen kunnen we de kwaliteit van de dementiezorg verbeteren.

De kosten van de plannen worden geschat op 8 tot 10 miljoen euro en worden gedragen door zowel de overheid, zorgverzekeraars, gemeenten als zorgaanbieders. Binnen het Deltaplan is een traject gestart om hierin met genoemde partijen te voorzien.

Pijler 3. Sociale innovatie gericht op dementievriendelijker samenleven.

Het is van cruciaal belang dat dementie in de maatschappij het imago van taboe verruult voor begrip. Het Deltaplan Dementie zet in op het ontwikkelen van nieuwe concepten, diensten en producten om mensen met dementie zo lang mogelijk actief te laten deelnemen. Zolang zij willen en kunnen, moeten mensen met dementie hun rol binnen het gezin, de buurt, het werk of verenigingsleven blijven vervullen. Samen met de partners stelt het Deltaplan Dementie een sociale agenda op, waarin samen met mensen met dementie en mantelzorgers wordt gewerkt aan onder andere betere diensten en producten en een betere openbare en maatschappelijke ruimte. Daarbij doet het Deltaplan een appèl op alle organisaties uit de publieke en private sector. Niet alleen om in eigen kring een dementievriendelijk beleid te voeren, maar vooral om actief mee te bouwen en invulling te geven aan de dementievriendelijke samenleving.

Om een meer dementievriendelijke samenleving te bereiken wordt het programma Dementievrienden ontwikkeld. Bestaande uit een online ontmoetingsplek, een servicedesk, een campagne en lesmodules.

Daarnaast worden via de zogenaamde 'ledencharter' (toekomstige) leden van de coöperatie Deltaplan dementie opgeroepen en gestimuleerd om een dementievriendelijk beleid te voeren en dementievriendelijke producten en diensten te leveren.

Financiering

De minister en ik hebben voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma Memorabel voor de periode 2013 - 2016 € 32,5 miljoen beschikbaar gesteld. Alzheimer Nederland heeft de intentie € 12,5 miljoen voor de totale looptijd van het onderzoeksprogramma 2013 - 2020 beschikbaar te stellen. De uitwerking van de pijlers verbetering zorgpraktijk dementie en sociale innovatie zal in de loop van 2015 concreter worden. Dan zal meer duidelijkheid komen over de financiering door overige partijen. Diverse partijen leveren bij de uitwerking van de verschillende voorstellen in-kind al bijdragen door het beschikbaar stellen van medewerkers.